

Handreiking 16+

Kom spoedig!

Leidingdeel

Inhoud

Voorwoord	2
Uitleg leidingdeel	2
Literatuur.....	3
Achtergrondinformatie	3
Inleiding	3
Antichrist.....	4
Duizendjarig rijk	4
Tekenen van de eindtijd	4
Vervolging.....	5
Verspreiding van het Evangelie.....	5
Onze houding	5
Didactische informatie	5
Benodigheden voor deze bijeenkomst	7
Opening	7
Doelstelling	8
Alternatieve startopdracht.....	8
Antwoorden op de vragen en suggesties voor gesprek	9

Voorwoord

Beste leidinggevende,

Voor je ligt het leidingdeel dat hoort bij de Handreiking Actueel 'Kom spoedig!'. Deze Handreiking gaat over de wederkomst en onze verwachting daarvan. We zien en horen om ons heen dat de Heere Jezus dichterbij komt. Allerlei rampen en tekenen wijzen ons daarop. Maar hoe zien en interpreteren we deze tekenen? En wat zegt de Bijbel over de eindtijd? Deze vragen worden besproken en dichtbij de leefwereld van de jongeren gebracht.

Het materiaal is geschikt voor 1 of 2 avonden en met behulp van het materiaal hopen we dicht bij de leefwereld van de jongeren te komen. We hopen dat Gods Woord ook met deze uitgave dichtbij de levens en harten van jongeren gebracht wordt, in het besef dat de werking van Gods Geest daarbij nodig is. Het is ons gebed dat deze Handreiking voor veel jongeren tot zegen mag zijn. Gezegende bijeenkomst(en) toegewenst!

Uitleg leidingdeel

In het leidingdeel vind je eerst een literatuurlijst en achtergrondinformatie over het thema en een korte didactische aanwijzing. Vervolgens wordt er informatie gegeven onder de volgende kopjes:

Benodigheden voor deze bijeenkomst

- Onder dit kopje staat wat je voor elke bijeenkomst nodig hebt aan materialen.

Opening

- Hier staat het te lezen bijbelgedeelte en worden enkele suggesties gegeven om te zingen. De liederen die aangegeven staan, komen uit de gele zangbundel (Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer).
- Daarnaast wordt een tweede suggestie gegeven voor een Bijbelgedeelte, indien er twee avonden over de schets belegd worden.
- Ook worden er zaken genoemd waarvoor gebeden of gedankt kan worden.

Doelstelling

- Onder dit kopje worden in een paar regels de doelen van de avond benoemd.

Alternatieve startopdracht

- Onder dit kopje staat een alternatieve startopdracht die bijvoorbeeld gebruikt kan worden bij een tweede avond of als alternatief voor de startopdracht die bij de schets staat.

Antwoorden op de vragen en suggesties voor een gesprek

- Onder dit kopje tref je de antwoorden op de vragen uit de Handreiking aan.
- Het is van belang om je te realiseren dat je niet alle opdrachten van een schets moet behandelen. Kies zelf een aantal opdrachten uit die je relevant en passend vindt voor jouw doelgroep.

Literatuur

Hieronder tref je een literatuurlijst aan, die gebruikt is bij de totstandkoming van deze schets. Indien gewenst kun je zelf een of meerdere boeken van deze lijst gebruiken bij je voorbereiding.

- *Tekst voor Tekst, de Heilige Schrift kort verklaard en toegelicht* (1987). Oeveren, B. van, e.a. 's-Gravenhage: Boekencentrum.
- *HSV-studiebijbel* (2014). Paul, M.J. en Hofman, T.M. (Red.). Heerenveen: Royal Jongbloed.
- *Bijbel met Uitleg* (2015). Apeldoorn: De Banier.
- *Zie, Ik kom haastig!* (2017). Vreugdenhil, C.G. Heerenveen: Uitgeverij Groen.
- *De dingen die met haast geschieden moeten (twee delen)*. (2002). Kooten, R. van. Heerenveen: Uitgeverij Groen.
- *Mattheüs. Bijbelverklaring met Joodse en archeologische achtergronden*. (2025). Paul, Mart-Jan & Vreugd, Kees de. Apeldoorn: Labarum Academic.

Achtergrondinformatie

INLEIDING

Veel christenen houden zich bezig met de wederkomst en met de tekenen die daaraan voorafgaan. Onder christenen wordt daar ook niet altijd eenduidig over gedacht. Onze jongeren komen in aanraking met eindtijdverwachtingen die in andere stromingen gangbaar zijn en stellen daarover vragen binnen onze kerken. Maar ook binnen onze kerken wordt daar niet altijd eensluidend over gedacht. Genoeg redenen om met jongeren over dit thema door te spreken dus.

ANTICHRIST

Over de antichrist doen de meest spectaculaire verhalen de ronde. Probeer het gesprek te beperken tot de bijbelse gegevens over de antichrist, en steeds de vraag te stellen: wat is het doel van dit bijbelse onderwijs? Het is vooral gericht op de waakzaamheid en volharding van christenen, en niet op het precies kunnen voorspellen wat er gaat gebeuren.

Over de paus als antichrist: dit idee was onder reformatoren wijdverbreid. Inmiddels zijn velen daar wel op teruggekomen. Enerzijds wordt er van het beest / de antichrist gezegd dat hij zal zitten in Gods tempel, vandaar de associatie met een kerkelijk leider. Veel reformatoren hebben overigens het ambt van paus als antichrist bestempeld, en niet de persoon zelf. Zie voor verdere achtergrondinformatie bijvoorbeeld:

<https://drpdevries.com/2025/05/06/waarom-noemden-de-reformatoren-vaderen-de-paus-de-antichrist/>

DUIZENDJARIG RIJK

Het idee van een duizendjarig rijk komt niet in de Bijbel voor. Er wordt alleen gesproken over het binden van satan en dat hij de volken een poos niet kan verleiden. In die tijd zal Christus met de heiligen regeren. Of dit echt een (aards) vrederijk zal betekenen in de aardse realiteit is daarmee een vraag die onder bijbelgetrouwe christenen zeer verschillend wordt beantwoord. Grofweg is er onderscheid tussen:

- Premillennialisten: zij geloven dat Christus vóór (= 'pre') het duizendjarig rijk (= 'millennium') zal terugkeren en vervolgens duizend jaar zal heersen, samen met de heiligen die dan door Hem zijn opgewekt.
- Postmillennialisten: zij geloven dat Christus ná (= 'post') het duizendjarig rijk zal terugkeren en dan de gelovigen tot Zich zal nemen. Zij zien de duizend jaar wel als een bijzonder en afgebakend tijdperk in de wereldgeschiedenis, direct voorafgaand aan Jezus' komst. De 'eerste opstanding' (Openb. 20) verstaan zij meestal geestelijk, dus de overgang vanuit de dood in het leven.
- Amillennialisten: zij geloven niet in een letterlijk duizendjarig rijk, zij verstaan dit getal symbolisch en zien Openbaring 20:1-6 als de totale tijd tussen Pinksteren en wederkomst. Ook zij zien de 'eerste opstanding' als een geestelijke realiteit, volgens hen slaat het niet op de lichamelijke opstanding.

TEKENEN VAN DE EINDTIJD

De eindtijd gaat vergezeld van allerlei rampen en onheil. Openbaring 6 spreekt over hongersnood, ziekte en dood die zullen volgen op de verspreiding van het Evangelie. Het is belangrijk om hierbij te benadrukken dat Gods bedoeling met deze rampen ook in dat licht staat: het moet mensen wakker schudden, die door de verkondiging van het Evangelie nog niet zijn wakker geschud. Vergelijk de uitspraak van Lewis: "God fluistert tot ons in onze plezierige ervaringen, spreekt in ons geweten, maar schreeuwt in ons lijden: het is Zijn megafoon om een dove wereld op te schudden." Daarnaast is het doel om christenen alert

en waakzaam te maken. Een geschrift uit de eerste eeuwen na Christus zegt: “Wanneer je de koninkrijken met elkaar ziet strijden, let op de voetstappen van de Messias.”

VERVOLGING

Door de grote verdrukking/vervolging zullen velen het geloof vaarwel zeggen. Dat is een reële mogelijkheid, waar de bijbelschrijvers meermaals op wijzen (vgl. bijvoorbeeld Hebr. 6:4-8). Ook de Heere Jezus is hier ernstig over: als de tijd niet zou worden ingekort, zou niemand het volhouden. Ex-christenen zullen anderen verraden. Daarnaast zal er een ongekende wetteloosheid heersen en zullen er ook vele valse messiassen op het toneel verschijnen. Dit alles valt onder de tactieken die satan/antichrist toepast.

VERSPREIDING VAN HET EVANGELIE

In deze Handreiking wordt er niet heel uitvoerig aandacht besteed aan de positie van Israël en hun bekering. Tegelijk is dat wel een belangrijk teken. Specifiek in Mattheüs 24 wijst de Heere Jezus op het uitlopen van de olijfboom, die vaak symbool staat voor Israël. Hij zegt dat we dan weten dat de zomer aanstaande is, wat in het Oosten een heet en zwaar seizoen is. De Heere Jezus noemt in Mattheüs 24 dat het Evangelie ook eerst overal gebracht moet zijn. Hij noemt dit een ‘getuigenis’, een term uit de rechtspraak die wijst op een beslissend bewijsstuk of getuigenverklaring. Het feit dat het Evangelie is gebracht (ongeacht of het is aangenomen door de hoorders of niet) is voldoende bewijs om in het laatste oordeel iemand verantwoordelijk te houden.

ONZE HOUDING

Het is als apart kopje opgenomen in de Handreiking (hoewel een aantal elementen ook eerder al wel terugkwamen). Het is belangrijk om hier expliciet aandacht aan te besteden, omdat de eindtijd makkelijk tot speculatie of tot allerlei doemscenario's kan leiden. Dat is de bedoeling niet van het Bijbels onderwijs! Bijbelteksten die hierbij kunnen helpen: Mat. 10:22, 24:13; Openb. 2:7,10; Hebr. 3:12-19; 2 Petr. 3:14-17; etc.

Didactische informatie

Het bespreken van de vragen kun je variëren. Hieronder volgen enkele manieren waarop je de vragen kunt bespreken.

Denken > delen > uitwisselen

Het *denken*, *delen* en *uitwisselen* is een proces waarbij jongeren eerst zelf nadenken, daarna in een klein groepje hun gedachten delen en deze ten slotte in de grotere groep uitwisselen. Het voordeel van deze werkwijze is dat de betrokkenheid gestimuleerd wordt. Bovendien wordt door het uitwisselen van gedachten en het gezamenlijk formuleren van een antwoord het aantal meningen beperkt. Dat maakt de gezamenlijke nabespreking overzichtelijker. Hieronder

wordt een aantal didactische werkvormen uitgelegd, waarmee aan dit proces van *denken, delen en uitwisselen* gestalte kan worden gegeven.

Eén-tweetje

Vraag de jongeren om individueel over een vraag of opmerking na te denken (en eventueel iets op te schrijven). Daarna bespreken ze in tweetallen hun antwoorden. Eventueel wordt per tweetal een beste antwoord gekozen. Dit antwoord wordt vervolgens plenair uitgewisseld.

Uitbreiding: de tweetallen bespreken de antwoorden met een ander tweetal. Per viertal wordt het beste antwoord gekozen, dat vervolgens plenair wordt uitgewisseld.

Placemat

De placemat is een variant van het 'Eén-tweetje', waarbij papier en pennen worden gebruikt. Gebruik bij voorkeur een vel op A3-formaat. Verdeel het vel papier zoals in het voorbeeld.

Elke jongere denkt individueel na over een vraag of opmerking, waarna hij het antwoord opschrijft in één van de hoekpunten. De groepsleden bespreken de antwoorden die zijn opgeschreven in de hoekpunten. De gemeenschappelijke antwoorden of het beste antwoord wordt in het middenvak opgeschreven. Het antwoord in het middenvak kan plenair worden uitgewisseld.

Expertgroep

De jongeren denken in verschillende groepen na over een deelonderwerp. Elke groep is nu expert in (heeft kennis over) één deelonderwerp. Vervolgens worden nieuwe groepjes gevormd waarin alle bestudeerde deelonderwerpen vertegenwoordigd zijn. Elke jongere is binnen de nieuwe groep expert in een deelonderwerp. De eerder opgedane kennis wordt in de nieuwe groep gedeeld.

Voorbeeld: Elk groepje jongeren verdiept zich in één vraag. Vervolgens worden nieuwe groepjes gevormd waarbij in elk groepje alle vragen zijn vertegenwoordigd. Elk groepslid is 'expert' in één vraag en deelt deze kennis met de andere groepsleden.

Meningen uitwisselen

Om het *uitwisselen van meningen* te stimuleren, kunnen onder meer de volgende werkvormen worden gebruikt.

Gekleurde kaarten

Elke jongere beschikt over een rode en groene (en eventueel oranje) kaart. Er kunnen ook andere kleuren worden gebruikt. Een stelling wordt geprojecteerd en/of voorgelezen. De jongeren steken één van de kaarten op (rood=niet mee eens; groen=me eens; oranje=twijfel). De meningen worden geïnventariseerd en eventueel genoteerd. Het opsteken van kaarten is een goede aanleiding om door te vragen naar argumenten.

Duimen

In plaats van gekleurde kaarten wordt een duim opgestoken. Duim rechtop = mee eens; duim naar beneden = niet mee eens; duim horizontaal opgestoken = twijfel.

Binnen- en buitenkring

Verdeel de jongeren in twee gelijke groepen. De eerste groep vormt een kring. De tweede groep gaat hier in een kring omheen staan: de buitenkring.

Een jongere uit de binnenste kring vertelt een mening of antwoord aan een jongere uit de buitenkring. Laat één van de kringen op een bepaald moment één of meerdere plaats(en) draaien, zodat een nieuw tweetal ontstaat en de meningen/antwoorden opnieuw worden uitgewisseld. Herhaal het draaien en uitwisselen een aantal keren.

Inventariseren

Om op een speelse manier antwoorden of meningen te *inventariseren* kunnen onder meer de volgende werkvormen worden gebruikt.

Post-its

Laat de jongeren hun antwoord of mening opschrijven op een post-it, een memoblaadje met plakstrip. Laat de beschreven memoblaadjes opplakken op een centrale plaats. De post-its kunnen, indien gewenst, door de jongeren gegroepeerd worden rond vergelijkbare antwoorden of meningen. Bespreek de reacties.

Muurtje bouwen

Antwoorden of meningen worden op een A4 papier geschreven. Bij de gezamenlijke bespreking wordt met de A4 papieren een muurtje gebouwd. De belangrijkste antwoorden en meningen worden onderop geplakt, de minder urgente zaken komen daarbovenop. Gebruik plakband of kneedgum om het papier op te hangen.

Woordweb

Inventariseer antwoorden of meningen op een whiteboard, flap-over of groot vel papier. Maak een woordweb waarin informatie kernachtig en geordend wordt weergegeven. Opmerkingen over hetzelfde onderwerp worden in kernwoorden bij elkaar opgeschreven.

Benodigheden voor deze bijeenkomst

- Voor elke jongere een Bijbel en een Handreiking.
- Een leidingdeel voor jezelf als leidinggevende.
- Materiaal om het filmpje op ABC van het geloof te bekijken (alternatieve startopdracht).
- Kranten (alternatieve startopdracht).

Opening

- Vanuit de Bijbel:
 - ✓ Mattheüs 24 en 25

- ✓ Openbaring 1, 21 en 22
- ✓ 2 Petrus 3
- Vanuit de belijdenis:
 - ✓ NGB art. 37
 - ✓ Heidelbergse Catechismus, vraag en antwoord 52 en 123
- Suggesties om te zingen:
 - Psalm 98:4
 - Psalm 96:5, 6, 7, 8 en 9
 - Psalm 97:1, 2 en 3
 - De grote dag breekt weldra aan
 - Eens zal op de grote morgen
 - Maakt alles klaar, de Koning komt
 - Spoedig zal komen
- Gebedspunten:
 - ✓ Kom spoedig, Heere Jezus!
 - ✓ Geef dat we allemaal klaar zijn voor het moment van Uw wederkomst.
 - ✓ Dank voor Uw Woord waarin U ons laat zien dat U komt.
 - ✓ Zegen het zendingswerk en het werk onder Uw Joodse volk, opdat velen zich tot U bekeren.

Doelstelling

- Jongeren leren wat de Bijbel zegt over de (tijd voorafgaand aan de) wederkomst van de Heere Jezus.
- Ze onderzoeken of ze klaar zijn voor het moment van de oordeelsdag. Ze worden op de Heere Jezus gewezen, die ook hun Redder wil zijn.

Alternatieve startopdracht

- Bekijk het filmpje van ABC van het geloof over 'wederkomst'.
- Voetstappen van de Heere Jezus
De naderende komst van de Heere Jezus gaat gepaard met (geruchten van) oorlogen, aardbevingen, natuurgeweld. Dit soort gebeurtenissen worden wel de voetstappen van de Heere Jezus genoemd.
 - Denk jij bij het wereldnieuws aan de voetstappen van de Heere Jezus?
 - Denk eens na wat er de afgelopen week in het nieuws voorbij kwam (pak de krant of de NOS app er eens bij). Hoeveel voetstappen heb jij de afgelopen week gehoord?

Antwoorden op de vragen en suggesties voor gesprek

Tips:

- Waardeer de vragen van jongeren. Dit thema kan voor hen best overweldigend zijn, zelfs al kennen ze de Heere Jezus en verlangen ze naar Zijn wederkomst.
- Het belangrijkste doel van dit thema is om jongeren te bemoedigen en bijbels toe te rusten. Deze Handreiking wil bijdragen aan een houding van verwachting en waakzaamheid, zodat de jongeren bereid zullen zijn als de Bruidegom komt (Mat. 25). Het doel is dus niet om over van alles te speculeren en al helemaal niet om aan toekomstvoorspelling te doen.
- Wees eerlijk en persoonlijk over hoe dit thema bij jou als leidinggevende leeft en overkomt.

Startopdracht

De Doomsday Clock wordt sinds 1947 jaarlijks bijgewerkt. Het idee is dat de totale wereldtijd dan wordt voorgesteld als 24 uur, en dat op de klok wordt aangegeven hoeveel tijd er nog rest totdat de wereld zal vergaan. Men let dan op de spanningen in de wereld, op het uitputten van natuurlijke hulpbronnen, op milieueffecten en natuurrampen, en nog veel dingen meer. In 2026 staat de klok op 85 seconden voor 12.

1.
 - a. *Persoonlijk.*
 - b. *Persoonlijk.*
2. Eens. Het moet bij de wederkomst en bij de hemel niet zozeer gaan om de eeuwige heerlijkheid, maar om de Heere Jezus. De hemel is hemels omdat de drie-enige God daar is en ik daar voor altijd Hem volmaakt mag dienen, loven en prijzen.
3.
 - a. In 1 Johannes 2 wordt duidelijk dat het voornaamste wat de antichrist doet is het loochenen van de Zoon. Je kunt je afvragen of de paus dat doet. Tegelijk was het in de tijd van de reformatoren natuurlijk wel zo dat de paus – en daarmee de Roomse kerk – vijanden van het Evangelie waren. *Zie ook de uitleg en het achtergrondartikel in de achtergrondinformatie.*
 - b. Door waakzaam te zijn en dicht bij de Heere en Zijn Woord te leven. We mogen wel bidden om onderscheidingsvermogen, dat we herkennen wat van de Heere komt en wat anders is.

4.
 - a. *Persoonlijk.*
 - b. *Eigen antwoord. Zie ook de achtergrondinformatie.*
5. Je kunt dan herkennen wat er gebeurt. Daarom is het zo belangrijk om thuis te zijn in de Bijbel. Je weet dan wat de Heere heeft voorgezegd, je schrikt er niet zo van als je het ziet gebeuren. En je weet wat past bij God en wat dat niet doet.
6. De Heere Jezus beschermt en bewaart ons met Zijn macht tegen alle vijanden.

Stellingen

- Jazeker! Het verbond tussen de Heere en Zijn volk is een eeuwig verbond. De band tussen God en Israël kan niet verbroken worden. En als je de profetieën leest, en de nieuwtestamentische brieven, zie je dat er nog veel beloften open liggen. We mogen uitzien naar de vervulling daarvan!
 - Dat klopt. Want de Heere Jezus komt terug als alle volken op deze wereld met het Evangelie zijn bereikt. Daarnaast wil je – als je de Heere Jezus kent en verwacht – ook niks liever dan dat anderen Hem ook leren kennen!
7. Niet bang zijn → elke keer als je je bang voelt worden, mag je jezelf tot de orde roepen en wijzen op de belofte die de Heere Jezus geeft: “Ik ben met je, alle dagen, tot de voleinding van de wereld.”
Verder kijken → lees en ken je Bijbel, dan weet je wat er te gebeuren staat. Leef dicht bij de Heere, verwacht Zijn komst.
Volharden → houd vol, wees vurig en standvastig. Houd voor ogen dat het moment van Zijn komst dichtbij is!
Waakzaam zijn → omdat we het moment niet precies weten moeten we er altijd klaar voor zijn, want: Hij komt!

Slotvraag

-